

Om ugens bytte- og nytteværdier (uge 10, 2011)

Moderargumentet bag den fortsatte deltagelse i enhver krig: ”Det vil være en hån mod vore døde sønner, hvis vi giver op nu. Det ville betyde, at deres død var meningsløs¹.”

Hvis konfliktenes første offer bliver årsagen til ofringen af de følgende, så har det første de følgende på sin samvittighed: ”De efterfølgende måtte betale med deres liv, for at det første offer i konflikten ikke skulle være spildt, hvorfor det første ikke kun risikerede at være spildt, men også årsagen til den meningsløse ofring af de følgende.”

Offerets logik er sin egen forudsætning for indstiftelsen af det sakrale sat over for det profane i religiøs forstand. Men det er langt fra kun i religiøs forstand, at ”noget for noget princippet” melder sig i det moderne samfunds blik for sig selv og de mere rationelt vurderede nytte og bytteværdier. Den distancerede betragtning over prisens rimelighed i forholdt til varen, ydelsen, er med os i det daglige. Lige som alt i princippet kan sættes ind i en ramme af overvejelser omkring fordele og ulemper ved en bestemt satsning, prioritering af tid, rum, ressourcer og socialt samvær.

¹D.8/3 i denne uge 10 var det ikke bare kvindernes internationale kampdag, men ugen, hvor moderen, Birthe Rønn Hornbech ofrede sig for sønnike, som hun sagde, da hun overlod ”integrationsministeriet” til Søren Pind, der straks omdøbte det til ”assimilationsministeriet”.

Indvandrere kan se frem til at blive assimileret i det danske fordøjelsessystem, nedbrudt til de bestanddele, som nationen, dørvogteren, en af vore stolte sønner, Søren Pind og de andre – som var med til at definere den ulovlige praksis, der fældede Rønn på posten – anser for at være nyttig for nationalstaten Danmarks konstitution.

Distinktionen mellem det danske, det for Danmark nyttige og så alt det unyttige, som indvandrerne består af, vil indgå i assimilationsministerens måde at se de fremmede for sig på. Søren Pinds tarmsystem vil indgå i processen, som del af det danske stofskifte, der ikke kun har rekord i svineproduktion, men som ifølge Pind også skal deltage i fordøjelsen af disse svin, for at få lov til at kalde sig dansk.

Statsministeren satte med sin regeringsrokade, ifølge den konservative symbolanalytiker Niels Krause Kjær, fire nye venstreløver ind i hvert sit ministerium, alene med det formål at føre valgkamp med statsapparatet i ryggen de sidste måneder af Lars Løkkes embedsperiode. Der vil blive ædt røde bøffer til morgen, middag og aften, ifølge analytikeren, som var svært begejstret for initiativet.

Det siges at statsmedisteren lod sønnerne komme til fadet med fuldt overlæg. Vi andre undrer os over, at det ikke for længst står skrevet i neon selv for medistrene, at deres magtmisbrug i dette sidste illegitime forsøg på at spænde statsadministrationen for venstres og de konservatives valgkamp ikke også taler og virker mod deres intention. Krause Kjær kan dog ikke se det illegitime i fremgangsmåden, og det kan kun de færreste politiske iagttagere i de kommercielle medier.

Offerets logik kan fungere som det ubegrundede bag forsøget på at give en proces sin begrundelse: Hvis vi ikke kan finde ud af, hvorfor vi gør, hvad vi gør, så kan vi altid fortsætte med den begrundelse, at hvis vi ikke fortsatte, som vi hidtil har gjort, så ville det være en indrømmelse af, at det, som vi hidtil har gjort, netop var meningsløst. Det ville ikke være til at holde ud. Derfor må vi fortsætte. Således fortsætter den daglige krig, ritualerne.

Vi står op om morgenen, tager på arbejde, bekræfter os selv og hinanden i ritualerne, og husker måske at glemme at spørge til meningen i det, af frygt for at afsløre det tilfældige og dermed formålsløse i ritualerne. Valgsituationerne med deres muligheder beskrives som friheden, markedet tilbydes som friheden, men dækker i de fleste situationer over det forhold, at selve logikken i sig selv ikke behøver at være meningsfuld, bare fordi den melder sig med dens optioner. Alt kan sættes ind i en nytte eller bytteværdiurdering. Alt kan forveksles med sin nytte og bytteværdi. Men selve denne logik, selve distinktionen har ikke patent på end sige nødvendigvis mening, bare fordi vi lever hen i den! Spørgsmålet om frihed er langt mere fundamentalt, end den vi forveksler med markedets.

Bytterelationerne, præstationsprincipperne, rationaliteten, bygger sig op omkring meningen i og omkring formålmæssigheden, dette noget for noget princip, der i kraft af den distancerede kalkulerende rationelle overvejelse formår at dele tid, rum, ting og mennesker op i årsag-virkningsrelationer, tilsigtede og utilsigtede virkninger, organiserede forløb mod formål osv. Se f.eks. på

- lønarbejdet, hvor man ofrer sin tid for løn, bundlinien, hvor bytteværdien står som mål for værdi, "som om" alt kunne gå op i denne målestok, "som om" den var andet end dette "som om", "som om" formålet kunne bære meningen med det hele, rituallet,
- offerviljen, udbuddet i forsøgene på at imødekomme enhver forventning, efterspørgsel, leve op til den velkendte og velopdragne tro på markedsværdien, forestillingen om at markedet formår at integrere alt i sig og give det mening ved at give det dets markedsværdi.

Bytteværdierne og bytterelationen er dybt funderet i det moderne samfund, som en meningsstruktur, der virker, "som om" den var selve den gyldige forudsætning for at kunne indgå i det sociale stofskifte,

med alle dets konventioner, betingelser og forudsætninger for overhovedet at kunne være til socialt.

Evnen til at se denne meningsstruktur, evnen til at træde ud af traditionernes og ritualernes daglige betydninger, er lige så fraværende, som værdierne i det sociale rum fremstilles, ”som om” de gik op i og bidrog til en og samme formålmæssighed.

De religiøse fundamentalister i Mellemøsten har en tid fungeret som de gamle industrinationers undskyldning for ikke at se sin egen fundamentalisme. Ved at fokusere på andre former for middelalderlig fundamentalisme har de gamle industrilande gjort det muligt at glemme sin egen for en tid.

Den ene milliard fattige muslimer har lagt ryg, liv og andre lemmer til krige for olie. Vesten har dæmoniseret dem under påskud af at ville det gode i kampen mod det onde. Nu sker der så noget der nede, som virker alt andet end bekræftende på de gamle industrinationers selvforståelse.

Vore ledere, de professionelle symbolanalytikere, den sociale realitets italesættere, famler i blinde. Udviklingen er gledet dem af hænde. De famler efter undskyldningerne for ikke lige frem at have været nogen hjælp for de masser af frihedshungrende fattige mennesker, der nu rejser sig og protesterer mod sine konger, diktatorer og vestens undertrykkelse.

Oliens bytteværdi, den religiøse islamiske fundamentalismes nytteværdi som skræmmebillede og syndebuk, alibi for vestens uhumske og lunkne dyrkelse af sine særinteresser i regionen, hele den opportunistiske og nepotistiske elite inden for vestens erhvervsliv, det politiske system, medieverdenen står der nu ved håndvasken eller virker patetisk mundlamme konfronteret med muslimernes i enhver forstand legitime kamp for frihed.

Situationen stiller os over for en langt mere fundamental form for frihedstrang, langt mere eksistentiel og vedkommende valgsituation, end det vi kan skubbe ind under dagligdagens rituelle tilbedelse af vor egen markedsværdi. Det rigtige valg i forhold til vor rolle i det der sker der nede, vil tilmed være af yderst tvivlsom markedsværdi for os!

Selvbeskrivelsen, alle de smukke ofre, Anders Fogh Rasmussens vej til Nato over en ulovlig krig mod Irak for olie, den økonomiske vækst funderet i billig olie, masser af billig olie, dæmoniseringen af muslimerne... Billedet, offeret, vestens rolle, stoltheden, æren, ligene, de omvandrende og de liggende ... Det stinker af vestlig fundamentalisme, løgn og uvederhæftighed, meningsløshed ...

Noget rejser sig for vore øjne, som hidtil har været reduceret til bytte og nytteværdi for den vestlige verden. Det blev holdt nede med den undskyldning, at en milliard muslimers frihed kunne føre til det helt uforudsigelige.

Der er pludselig byttet om på det profane og det sakrale. Vore ritualer og lunkne overvejelser har mistet mening.

Den frie verden, helligdommen, meningen med ethvert offer, har konkret dyrket sin egen frihed, på bekostning af andres, det onde, under henvisning til at ville bekæmpe ufriheden. Under henvisning til det principielle har de privilegerede europæere en lang tradition for konkret at udnytte andre, holde dem nede i ufrihed. Nu afslører den dæmoniserede milliard muslimer sig som legitime frihedskæmpere! Hvad gør vi så?

Argumentet for ikke at hjælpe befolkningen i Libyen ved at lukke luftrummet over dem for Gadaffis luftvåben blæser i vinden: "Det kunne have en uheldig signalværdi", siger nogle af vore famlende ledere.

Hvilke signaler tror man selv, de andre krige har sendt? Hvordan kan vi agere så ihærdigt, med så mange døde på vor samvittighed i Irak og Afghanistan, uden overhovedet at reagere på Gadaffis bombardementer af sin egen befolkning?

Kina og Indien køber stadig olie af Gadaffi! Hvad siger man til det? Business as usual!

Vesten vil ikke vælge side! Hvorfor?

Er det fordi, at det ville være den åbenlyse indrømmelse af, at man hele tiden har stået på den forkerte side! Se på resten af Nordafrika og Mellemøsten. Lutter illegitime styreformere, økonomisk og militært

klædt på til tænderne af os og resten af den fremstormende verdens-
økonomi.

Undertrykkelsens nytte og oliens bytteværdi står tændt i neon over de
kæmpende menneskemasser. Vore offerritualer passer ikke ind i deres
kamp. I det hele taget så passer udviklingen slet ikke ind i vor selvfor-
ståelse mere. Måske skal vi til at genopfinde os i nogle andre ritualer.

Udviklingen er skræmmende. Lad os standse den!